

BEATRICE ASK:

Politik för moderaterna

Vi behöver fler politiker som inte sitter fast i politiskt revirtänkande utan vågar stå upp för visioner och grundläggande principer, skriver Beatrice Ask.

Politiker skall inte lägga sig i enskilda människors vardag utan koncentrera sig på att fatta beslut som direkt berör hela samhället. De skall vara banérförare och inte bromsklotsar.

För några år sedan publicerades en rapport om bristande framtidstro bland svenska ungdomar. Därefter kom en våg av individuell renässans – en vilja och tro på möjligheterna att själva bidra till utveckling. Kraven på personlig frihet istället för kollektivt beroende har fått politiska konsekvenser i högervågen som för övrigt sveper över hela västvärlden.

Trots det finns det naturligtvis också idag oro och ångest inför framtiden. Utvecklingen med nya kunskaper, tekniska framsteg osv går allt snabbare. Möjligheten att överblicka tillvaron blir allt mindre. Nyheter idag är föråldrade i morgon. Ett konkret exempel är att innan vi ens hunnit skaffa datorer och datautbildning i alla skolor, är de datorer som redan finns omoderna. Innan lärare hunnit få grepp om tekniken har eleverna börjat rycka på axlarna och se datakunskapen som ett lika vanligt och "tråkigt" ämne som geografi och matematik, eller som ett fascinerande äventyr där man snabbt skaffar sig sådana färdigheter att varken lärare eller föräldrar hinner med.

Utvecklingen är en kontinuerlig utmaning. I varje tid finns de "vill hoppa av" eller agerar reaktionärt för att stoppa det nya. Kraven på blockundervisning, enhetslärare och tvärvetenskapligt nonsens är uttryck för ett sådant tanke-sätt. Idén om att kunna begripa allt och se helheter är omöjlig och ett dåligt sätt att hantera den osäkerhet varje människa känner inför nya krav och förändringar.

(s) contra (m)

Att socialdemokraterna har lätt för att anamma utvecklingspessimistiska idéer

Beatrice Ask är ordförande i Moderata Ungdomsförbundet.

är naturligt. Socialister har sitt Utopia, där politiker kan styra och ställa allt. Förståelsen för utvecklingens drivkrafter finns kanske, men man anammar inte dess möjligheter. Mångfald och dynamik kan inte hanteras i ett socialistiskt samhälle.

Det är viktigt att ha klart för sig att den socialdemokratiska politiken inte syftar till att skapa ett samhälle där människorna "hinner med" och där vi hinner dra nytta av gjorda erfarenheter. Det är annars en positiv konservativ tanke. Nej, motivet är deras strävan att kunna kontrollera och styra människorna och samhället. Därför är möjligheterna för oss att finna gemensamma lösningar med socialdemokraterna i olika framtidsfrågor be-

Mångfald och dynamik kan inte hanteras i ett socialistiskt samhälle.

gränsade. Deras materialism kan inte förenas med det som är den moderna konservatismen.

Moderata Samlingspartiet står i grunden för en utvecklingspositiv politik. Vi ser möjligheterna och är beredda att ta dem till oss. Förändringar är inte hot, utan naturliga och nödvändiga.

Grundinställningen är således klar. Men hur formar vi en politik för 90-talet? För år 2000? Hur svarar våra idéer mot både framtidsoptimism och människors oro för förändringar?

Fem väsentliga områden

Politikens uppgift måste, som jag ser det, vara att bringa lite ordning och reda i utvecklingsexplosionen. Ambitionen är

ställd något lägre än den socialistiska, men den är mer realistisk. Därutöver är målet annorlunda. I vårt samhälle är människan och hennes rätt till frihet det väsentliga. För att klara uppgiften finns det åtminstone fem områden där det krävs insatser.

1. Vi måste skapa en skola som klarar av uppgiften att ge varje medborgare en gemensam kunskaps- och bildningsbas. En dålig grundutbildning för med sig problem genom hela samhället. Tyvärr kan man konstatera att den förda politiken dåligt svarar mot behovet av ökade kunskaper. Andra uppgifter – av fostrande och omsorgskaraktär – har fått breda ut sig. Utvecklingsångesten har fått fäste i Skolöverstyrelsens korridorer. Signalerna om att skaffa ämnesfacken och en med "helheter" är ett typexempel på detta.

Framtidens lärare ska tydligen inte undervisa, utan terapeutiskt uppleva det som händer tillsammans med eleverna. Det som borde vara platsen för att ge den unga generationen karta och kompass och förmåga att använda dem för att ta sig fram i livet, fortsätter att utvecklas till en modern lekstuga för både barn och vuxna. Så kan det inte fortsätta. I en allt mer komplicerad värld måste skolans uppgifter koncentreras till det väsentliga. Och baskunskaper är, oavsett vad SÖ, regeringen eller andra tycker enklast att förstå om man inte blandar ihop allt samtidigt. Dessutom måste kunskapsförmedling ta hänsyn till individernas förutsättningar. Att bota den otrygghet många elever känner i skolan pga att "de inte hänger med", med sänkta ambitioner för alla, konserverar osäkerheten. Istället

behövs ett modernt folkbildningsideal och hängivna folkbildare. På 1990-talet måste sådana ha en gedigen ämneskompetens för att undervisningen ständigt ska kunna vara i tiden. Den nya lärarutbildningens enhetslärare får nog inte de förutsättningar som krävs för att klara uppgiften.

Det allvarliga med blocktänkandet är också att vi riskerar att få en föråldrad undervisning. Varken läromedel eller lärare kan hänga med för att ge helhetsbilder av verkligheten. Den står nämligen inte stilla. Däremot är basfakta och grundprinciper användbara i varje tid. Det är sådant vi borde förmedla i skolan. Därför måste vi bestämma oss för vad vi vill att varje medborgare ska kunna efter avslutad grundutbildning. Därefter ska vi se till att skolorna kan klara sin uppgift. Höj statusen på grundskolans lärare genom en mer gedigen grundutbildning, kvalificerad och återkommande fortbildning, samt bättre lön! Som princip borde vi satsa mer på den direkta undervisningen. Det är en framtidsinvestering.

2. Harmoni, medmänsklighet och social trygghet är viktiga begrepp. Kanske de allra viktigaste om människan ska orka bevara och utveckla sin kreativitet.

Därför är det tragiskt att vi, trots att vi har mer fritid än någonsin, tycks ha tappat värden och kontakter som är nödvändiga för att vi ska känna gemenskap. Medlet mot kontaktlösheten är dessutom felaktigt; vi anställer fler och fler tjänstemän för att behandla människors känslomässiga problem. Vi bygger en allt större och dyrare offentlig sektor för att ta sig an symptomen på den nya otryggheten. Orsakerna däremot tycks vi oför-

mögna att ta tag i.

Men framtiden blir bara ljus om den är fylld av levande människor. Som själva både kan ge och ta emot uppskattning och värme. Som tar ansvar för sig själva och andra. Det kan vi inte lära ut först i skolan eller skapa via institutioner. Den sociala träningen måste och börjar redan på baby-stadiet. Känslor växer bara genom personliga relationer.

Därför måste bli det vi kallar familjepolitiken uppmärksammas mer. Vi måste föra en politik som ger människor praktiska förutsättningar att leva tillsammans. Familjens och enskilda människors ansvar och betydelse för varandra måste lyftas fram. Det är i familjerna, i naturliga relationer som den sociala otryggheten kan arbetas bort. En ny skattepolitik och respekt för familjens integritet och behov av att få ta ansvar är en viktig del i en politik för framtiden.

Framtidens lärare ska tydligen inte undervisa utan terapeutiskt uppleva det som händer tillsammans med eleverna.

Men också omsorgs- och vårdformer hör hit. Segregationen mellan äldre, handikappade, barn och yrkesaktiva skapar känslökyla och rädsla för själva livet. Därför måste vi med all kraft kämpa för att bevara och återskapa kontakt mellan olika generationer. Här finns det politiska uppgifter, tex när det gäller stadsplanering, kommunikationer och försäkringssystem.

3. Politiker fungerar som gamla kejsare när de tror att om de ger folket bröd

och skådespel så är alla nöjda. Moderna människor känner inte tillfredsställelse över den fickpengsattityd som präglar skattepolitiken. Inte heller drar den offentliga kulturpolitiken ned applådåskor och allmänt jubel. Det är inte konstigt, men synd. Ett rikt kulturliv är nödvändigt för kreativitet och nytänkande i hela samhället.

Bland unga människor finns ett härligt och levande kulturintresse. Aldrig har musikintresset varit större och mera varierat. Det nya är också att bilder blivit viktiga komplement till musiken. Inte heller kan man hävda att den unga generationen enbart är passiva kulturkommentatorer. Nej, man spelar och sjunger i egna band, dansar och leker med olika klädstilar. Biobesöken är många och till detta kommer dessutom hundratusentals ungdomar i idrottsaktiviteter och i föreningslivet över hela landet. Att unga människor har en aktiv fritid är bra. I

Vi måste före en politik som ger människor praktiska förutsättningar att leva tillsammans.

framtiden kommer vi att få än mer tid över vid sidan av jobbet.

I morgondagens samhälle kan fritiden bli den tid som ger oss möjligheten att utvecklas till "hela" människor med förmåga till överblick. Att yrkeslivet kommer att kräva professionalism, behöver inte innebära att vi blir asociala och likriktade inom ett enda gebit. Ett rikt kulturliv och harmoniska familjer kan skapa både mening och helheter. Därför måste kulturlivet ges möjlighet att blomstra. Avskaffa radio- och TV-monopolet. Lär

barnen läsa och uppskatta böcker i skolan. Ge alla elever en chans att utveckla förmågan att uttrycka sig i både tal och skrift. Skrota den byråkrati som gör det till mer eller mindre omöjligt att smycka svenska städer med roliga statyer, konstverk och planteringar. Inse att politikernas uppgift på kulturområdet borde begränsas till insatser i skolan och ett regelverk i samhället som stimulerar, inte hindrar människors kreativitet.

Till kulturlivet hör utan tvekan också det som kyrkorna borde förmedla; svar, ledning och en förmåga att hantera religiösa frågeställningar. Tyvärr har vi i Sverige lyckats göra också detta till en avdelning under politisk förvaltning. Det talas om en levande folkkyrka, men kan det verkligen vara meningen att kyrkan bara skall hålla på med världsliga ting och populistiska kampanjer. Finns det inte frågor där kyrkan borde stå i första ledet för etiska värden i livet som kan gå förlorade? För att markera kyrkornas alldeles egna betydelse och uppgift borde statskyrkan snarast avskaffas.

4. Nya kunskaper och tekniska framsteg skapar förändringar. Politikens uppgift borde vara att se till att riktlinjer och bestämmelser ligger i fas med utvecklingen, för att förvalta vitala värden.

Det är givetvis ingen enkel uppgift. Kanske är det också därför politiker ägnar så mycken kraft åt det som är enkla: att lägga sig i enskilda människors vardag. Men den kan vi faktiskt klara själva. Politikerna behöver vi för att fatta beslut som direkt berör hela samhället.

Vår naturmiljö är ett område där det måste ställas krav som ser till att minimera utsläpp, avfall och slitage. Miljö-

vänliga produktionsmetoder måste stimuleras och fysiska ingrepp göras på ett sådant sätt att skador undviks. I de internationella kontakterna måste både kunskaper och engagemang i miljöfrågor utbytas.

Närmiljön har jag redan delvis berört. Men politiker måste också i stadsplane- och lokala miljö- och hälsoskyddsfrågor vara framsynta, både när det gäller att ställa krav och när det gäller att avstå ifrån detaljreglering. Att moderna bostadsområden ser ut som förstörade skokartonger, lika över hela landet är ett kulturmord, som vi får lida för länge. De miljövänner som händelsevis hamnat i lokala byggnadsnämnder borde snarast göra något åt detta genom att ge människor friare händer vid nybyggnation. Det är idag vi borde göra morgondagens kulturminnesmärken.

En tredje miljöfråga är svårfångad. Men den blir allt viktigare. Det gäller individens integritet i det moderna samhället. Vilka regler behövs för att undvika integritetskatastrofer typ Metropolitprojektet? För att göra människorna i datasamhället mindre sårbara? För att

skapa rättssäkerhet också gentemot tekniska system och byråkrater?

5. Till sist, vi behöver fler politiker som inte sitter fast i politiskt revirtänkande utan vågar stå upp för visioner och grundläggande principer.

Alltför många politiska beslut har varit felaktiga. Därför behöver vi politiker som vågar avvisa utvecklingsångestens spöke i beslutskorridorerna. Vi behöver politiker som vågar prioritera bland allt det som man kan fatta beslut om. Som

Moderna människor känner inte tillfredsställelse över den fickpengsattityd som präglar skattepolitiken.

vågar ge utrymme för enskilda människors initiativ. Annars får vi ett stereotyp och kallt samhälle. Risken är att ärendehögarna växer i en allt segare byråkrati i takt med att utvecklingen går allt snabbare. Istället för ordning och reda skapar politiker då kaos. De blir bromsklotsar, istället för banérförare.